

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/31/2017
Identifikačné číslo spisu: 7711206517
Dátum vydania rozhodnutia: 22.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7711206517.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. C., bývajúceho v M., zastúpeného JUDr. Jaroslavou Plažákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Hlavná č. 40, proti žalovanej Q. C., bývajúcej v A., zastúpenej JUDr. Martinou Čelkovou, advokátkou so sídlom v Humennom, Štefánikova č. 22, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 10 C 84/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. júla 2016 sp. zn. 2 Co 265/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 28. októbra 2014 č.k. 10 C 84/2011-203 Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) rozhodol tak, že do výlučného vlastníctva Z. C. prikázal 3-izbový byt č. X s príslušenstvom a súčasťami na prízemí bytového domu súpisné číslo XXXX, orientačné číslo X, na ulici M. P. v M. v celosti, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie M., obec M., okres M., bez povinnosti finančného vyrovnania sa s Q. C.. Zároveň vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak po zistení že uvedený byt bol nadobudnutý za trvania manželstva obidvoma manželmi a patrí do zaniknutého BSM. Poukázal na § 150 Občianskeho zákonníka, ktorý nevyklučuje, aby súd vyjadril rozdielnosť podielov manželov pri vyporiadaní spoločnej veci s prihliadnutím, k tomu, ako sa každý z manželov zaslúžil o nadobudnutie a udržanie veci, a tiež môže vec prikázať do vlastníctva tomu z manželov, ktorý sa o nadobudnutie a udržanie určitej veci zaslúžil výlučne resp. v prevažnej miere bez toho aby mu uložil, aby druhému manželovi, ktorý sa o jej nadobudnutie a udržanie veci nezaslúžil, na vyrovnanie podielov zaplatil finančnú sumu. Uviedol, že žalobca v konaní preukázal, že uvedený byt bol zakúpený výlučne z prostriedkov jeho rodičov, že sa sám staral o udržiavanie bytu od roku 2004, keď jeho bývalá manželka opustila spoločnú domácnosť a neprispievala žiadnymi finančnými prostriedkami na obnovu, resp. rekonštrukciu bytu. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. júla 2016 sp. zn. 2 Co 265/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam a vec následne správne právne posúdil. Stotožnil sa aj s dôvodmi rozhodnutia, preto v podrobnostiach odkázal na správne odôvodnenie prvoinstančného rozsudku (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie „z dôvodov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 písm. c/, CSP“. Poukázala na to, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a nenáležite zistil skutkový stav veci a z vykonaných dôkazov vyvodil aj nesprávny právny záver. Súd prvej inštancie sa nedostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými skutkovými okolnosťami potrebnými pre rozhodnutie o uplatnenom nároku, vrátane všetkých tvrdení a námietok účastníkov konania. Má za to, že súd prvej inštancie aj odvolací súd rozhodli rozdielne než rozhoduje dovolací súd v právnej otázke, a to tým, že žalovanej nepriznali žiadne finančné vyrovnanie. Podľa jej názoru odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti súdov nebol dostatočne odôvodnený, keďže nebol dostatočne zistený ani skutkový stav, ktorý by takéto rozhodnutia odôvodňoval. Z uvedených dôvodov žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a tiež rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad

(3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

15. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom rozdielne, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom je riešenie právnej otázky dovolacím súdom rozdielne, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté sponchyňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

15.1. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.,

Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

16. V danom prípade žalovaná v dovolaní uviedla všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jej názoru došlo v konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak neoznačila konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, v ktorých by dovolací súd rozhodoval rozdielne než súd prvej inštancie a odvolací súd.

16.1. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalovanou vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

17. Najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalovanej podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.